

TERRA RUBRA

Full informatiu de la Vila de TARROJA - Any 16 - juliol-agost de 2006 - Núm. 101

EDITORIAL

Fa gairebé set mesos, en ocasió de la nevada que va deixar els nostres camps i poblacions amb un gruix considerable de neu, en les mateixes pàgines de *Terra Rubra*, com volent vaticinar un pronòstic que teníem necessitat de creure, a causa de la mala guanyada collita de l'any anterior, dèiem que "els anys de neu solen ser anys de bé". Avui, entrats a ple estiu, els nostres camps prematurament vestits de color daurat i sospitant de nou una collita prou pobra, a causa de la manca de pluja, els nostres pagesos no les tenien pas totes. A cop de màquina de segar i batre, i no pas a cop de dalla com en èpoques anteriors, comencaven la recollida de la collita.

Els primers dies transcorregueren expectants, com esperant que la recol·lecció canviés de volum d'un moment a l'altre.

Converses curtes, mirada esperançada i cara més afable; sembla que raja deien, sense massa convicció. La carreta del tractor que sol acompanyar la gran màquina de segar i batre s'anava omplint sense pressa, però també sense pausa. Tot plegat, diuen, que no ha estat tan dolent el resultat i sembla que s'ha recuperat bastant més del que s'esperava. La cara de satisfacció de la nostra pagesia diu encara més.

Aquesta setmana, per si fos poc, després de no veure la pluja durant molts mesos, n'hem obtingut un bon raig. Hem vist rajar les canals a dojo durant una bona estona. El riu Sió baixava amb l'aigua rubinosa, prova que més amunt de les nostres contrades també hi havia plogut.

La fresca olor de la palla mullada s'escampava arreu, la font estava entollada, els camins plens de tolls i la terra dels camps àvida d'humitat, ha xuclat la pluja com una esponja.

Encara que l'estiu demani sol i piscina, agràim a la natura el regal de l'aigua benèfica que tan bé ha sabut ploure.

NOTÍCIES

• Foc a la nostra comarca, entre Hostafrancs i Concabella. El dia 13 del proppassat mes de juny, quan la calor ja començava a notar-se i les màquines de recol·lectar sortien a recollir els primers fruits de gra madur, sembla que una espurna maleïda va ser la causant del foc. Tot i que les pèrdues no van ser massa importants, -es van cremar tres o quatre camps de sembrat- en l'extinció de l'incendi, hi van participar dues avionetes, cinc camions de bombers i unes deu cubes d'aigua del veïnat. (vegeu la imatge, que ens envia juntament amb la notícia, l'Enric Gené de Tarroja)

• Les votacions pel nou l'Estatut, es van celebrar el dia 18 de juny i a Tarroja s'obtingueren els resultats que segueixen:

Habitants censats	147
Habitants votants	87
Votants del Sí	50
Votants del No	31
Votants en blanc	6
Vots nuls	0

• El mateix dia 18, la família Dalmases va celebrar el vint-i-cinquè aniversari de reu-

nió familiar. La trobada va ser a Talteüll, a la plaça, lloc on s'aplegaren la cinquantena d'assistents que feren una visita a l'església de la població. A l' hora de dinar es van dirigir al restaurant Santesmasses de Guissona, lloc on gaudiren de la tertúlia i celebraren la vint-i-cinquena reunió familiar amb el pastís corresponent. Finalitzaren la festa amb un brindis de cava i un dels comensals va tenir la feliç idea d'anar cantant els mesos de l'any, i cadascun dels assistents que havia nascut en el mes que era cantat, havia d'aixecar la copa i fer el brindis.

Enhorabona i per molts anys!

• El dia de Sant Joan, Tarroja va inaugurar la temporada d'estiu amb l'obertura de

la piscina municipal. El dia esplèndid, amb temperatures força generoses i l'aigua al seu punt, va donar un toc excel·lent al recinte, que va ser molt ben aprofitat per un bon nombre de banyistes. Desitgem bona temporada de bany a tots els qui la visitin.

• Per Sant Joan, revetlla, tal com mana la tradició. Sopar, coca i gran foguera, petards i xerrameca fins a la matinada, sobretot el jovent. Està clar que essent aquesta la nit més curta de l'any, la matinada no es feu esperar gaire.

• Cuinar amb fruita; divendres 30 de juny, a la sala de la vila. L'associació de dones "El Lilà" van organitzar un mini curs de demostració **d'amanides i macedònies**. Va ser un plaer assistir-hi i també tastar el contingut dels plats preparats, que van ser sortejats entre els assistents al curs. No tenim cap dubte que les mestresses de casa, per la festa Major, lluiran la taula amb el nou aprenentatge.

• Nit a la fresca, una nit diferent, organitzada pel jovent de la vila en el recinte de la piscina, divendres dia 14 d'aquest mes de juliol, a càrrec d'un grup de percussió del Senegal que s'anomenaven TIAMO. Tot i que la concurrència de vilatans no fou gaire fluida, podem qualificar-la com una vesprada diferent. Bona música de percussió i demostració de ball pel qui va voler agafar-s'hi.

Necrològiques

Montserrat Farré Profitós (cal Xelis) morí a Sant Cugat el dia 6 de juliol a l'edat de 76 anys. Subscriptora entusiasta de la revista *Terra Rubra*, et recordarem. El nostre més sentit condol als familiars i amics que senten la teva absència.

Escriuen els nostres lectors

Cada vegada som més els que creiem i estem convençuts que la investigació sobre l'autèntica personalitat del Descobridor, duta a terme per en Jordi Bilbeny i els seus col·laboradors, és no només versemblant sinó que alguna cosa dintre nostre, potser una premonició, ens diu que sí, que en Jordi ha trobat la veritat. Sempre s'ha de llegir la lletra menuda i el fet que en Jordi sigui un investigador lliure, aliè a tota mena de sotmetiment a terceres persones o institucions, fa que tot el que ens assabenta de tan apassionant personatge, ens mereixi una total i absoluta credibilitat. Altra cosa, però, és el món polític, els manaires, que manté un silenci quasi absolut respecte a la tasca d'en Jordi. Jo, des d'aquestes pàgines de *Terra Rubra*, els emplaço a donar la cara, a donar-hi suport sense embuts, a demostrar que la catalanitat és quelcom més que bones paraules, i que estar al costat dels nostres investigadors ha de ser una prioritat, encara que pugui molestar a Madrid. Així ho crec.

ANTONI MOLINÉ I ROURA

FILATÈLIA COLOMBINA

Coincidint amb els 500 anys de la mort del navegant Cristòfor Colom, descobridor del nou món, em plau reproduir la més important de les sèries espanyoles del tema colombí.

Es tracta de l'emissió, del 29 de setembre de 1930, de tres sèries titulades "Descubrimiento de América". Una per al correu nacional, una altra per als països europeus i, una tercera, per al correu amb els països iberoamericans.

Correu nacional

La impressionant caravel·la Santa Maria, nau capitana de l'almirall Cristòfor Colom, vista de proa, està representada amb els valors d'un cèntim, de color castany-verdós; 2 cèntims verd-oliva; 5 cèntims lila-rosa; i, 15 cèntims, ultramar.

La nau Santa Maria en posició de popa està gravada amb els valors de 2 cèntims, amb color verd-oliva; 5 cèntims, lila-rosa; 10 cèntims, verd; i, 20 cèntims, violeta.

Pel que fa als segells triangulars amb les caravel·les: Santa Maria, en primer pla; la Pinta, capitanejada pel navegant Martín Alonso Pinzón i, la Niña, comandada per Vicente Yáñez Pinzón, estan impreses amb

els valors de 25 céntims, de color vermell; 40 céntims, ultramar i, una pesseta, imprès en tinta negra.

Quant als valors de 30 céntims de color blau-castany i, el de 50 céntims, violeta-blau,

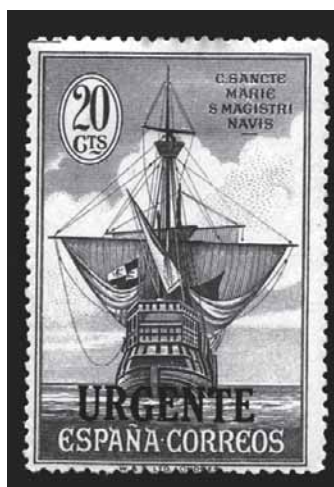
representen el comiat de Colom des del port de Palos, obra de l'artista Gisbert.

El valor de 4 pessetes imprès en color blau i negre, i el de 10 pessetes castany i violeta, reproduïxen el moment emotiu del desem-

barcament i de l'arribada de l'expedició a Guanahani, el 12 d'octubre de 1492. La gesta està expressada en un quadre de l'artista Dióscoro Puebla.

Per a la correspondència del correu urgent, s'ha habilitat el segell amb la imatge de la nau Santa Maria, amb la sobrecàrrega URGENTE.

Correu aeri

En els segells de correu aeri, per a les cartes de l'interior i les adreçades als països d'Europa, es feia ús dels valors de 5 cèntims, de color sèpia; 5 cèntims, castany-roig; 10 cèntims, verd-fosc; 15 cèntims, violeta i, 20 cèntims, ultramar. Estan gravats amb la imatge del convent franciscà de la Ràbida, lloc on es diu que Colom va trobar refugi i suport per als seus plans.

Els valors de 25 cèntims de color rosa, 40 cèntims, blau negrós, i el d'una pesseta de color violeta, reproduïxen la imatge de Martín Alonso Pinzón. Pel que fa als segells amb els valors de 30 cèntims de color castany rogenç i, el de 50 cèntims, de color taronja, hi està representat el seu germà Vicente Yáñez Pinzón.

Quant als segells de 4 pessetes, verd-oliva, i 10 pessetes castany, titulats "Inquietudes de Colon en ruta", s'hi pot apreciar el navegant amb actitud pensativa, a la taula de la seva cabina.

Correu iberoamericà

La tercera sèrie, correu aeri, amb destí per al correu iberoamericà, reproduïx el convent de la Ràbida amb els valors de 5 cèntims, color taronja, i 10 cèntims, verd-groc.

Pel que fa als valors de 25 cèntims, vermell, 50 cèntims de color gris i d'una pesseta castany vermellós, hi està representat el retrat de Cristòfor Colom, obra de l'artista Charles Legrand.

La composició de Cristòfor Colom (1451-1506) i els germans Martín Alonso Pinzón (1450-1493) i Vicente Yàñez Pinzón (? - 1515) – retrats anteriors de la mateixa sèrie_ posen fi a aquesta bellesa de gravats del tema del descobriment d'Amèrica, amb els valors de 4 pessetes, de color blau i de 10 pessetes de color violeta.

La perfecció d'aquesta extraordinària emissió i l'èmfasi en el traçat dels segells es deu especialment a la mà executora del gravador espanyol Sánchez Toda i al bon fer dels impressors de la casa londinenca "Waterlou & Sons".

ISIDRE AYMERICH I BERNAL
COL·LECCIONISTA

LA CASA DESLLOR, ALINYAR, CAPELL I SANROMÀ

La panoràmica de Tarroja, venint des de Cervera, ens permet contemplar dos grans casals. El que està situat a l'esquerra és cal Tella. Andreu Tella, prohòom vingut de la Cardosa a meitat del segle XVII, reconstruí la casa sobre la base de l'antiga casa Sacirera (després Cornet), ca l'Homs i cal Balís.

La casa, amb l'estructura actual, prové de principis del segle XVIII.

La casa de la dreta, la més gran, coneguda com a cal Capell, i darrerament com a cal Sileta, és la que acollí la nissaga dels Desllor, ja al segle XIII.

Aquesta casa, tot i les diverses reformes, conserva bona part dels murs antics i diversos afegits com el gran terrat amb escalinata, de principis del segle XIX, que li dóna especial rellevància.

El llinatge dels Desllor, segons els estudis realitzats per Bonaventura Mata,(1) rector de Tarroja (1877-1897), són un llinatge d'origen noble que provenia del castell del Llor de Sant Boi del Llobregat, els quals s'instal·laren a Tarroja a principis del segle XIII.

Fou una família influent tant per les seves connexions amb la casa dels Cardona com pel potencial econòmic que tenia, ja que els dos molins fariners i la fassina que hi havia a Tarroja eren de la seva propietat, a més d'un conjunt de finques molt important. Jeroni Desllor va ser administrador del Vescomtat de Pallars i persona de confiança de la duquessa Joana II d'Aragó i Folc de Cardona.

Al segle XVII Francesca Desllor, pubilla, es casa amb Francesc Alinyar de Solsona.

El seu fill Josep Alinyar i Desllor, que es casà amb la filla del baró de Flix, Isabel Soler, va rebre de Felip IV la concessió del privilegi militar.

La filla Maria Alinyar i Soler, també pubilla, es maridà amb Josep Capell, família que anà incrementant el patrimoni, especialment a principis del segle XIX pel casament amb la pubilla Raimunda Foguet de Sant Martí de Maldà.

Amb el casament de la pubilla Capell, Raimunda Capell Gassol amb Maties Sanromà de Balaguer s'establí aquest cognom a la nostra vila durant dues generacions, i el fill Ramon Sanromà es casà amb Roser Nart.

Com a conseqüència de la Guerra Civil i la mort de Ramon Sanromà Capell, es posà en venda la casa i les propietats d'aquesta família, les quals foren adquirides per la família Vila (casa Sileta).

A Ramon Sanromà Nart, descendent d'aquesta llarga nissaga, hem d'agrair-li les facilitats que sempre ens ha donat per accedir a la documentació familiar, la qual ens ha permès també tenir més informació de la vila de Tarroja.

Adjuntem la transcripció del document de privilegi militar concedit a Josep Alinyà Desllor (1656), feta per Antoni Bach, col·laborador assidu de *Terra Rubra*.

Transcripció del document de privilegi militar en la persona de Joseph Alinyà i Desllor

Nos Felip, per la gràcia de Déu, rei de Castella, d'Aragó, de Lleó, de les dues Sicílies, de Jerusalem, de Portugal, d'Hongria, de Dalmàcia, de Croàcia, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de les Illes de Mallorca

(Balears), de Sevilla, de Sardes, de Còrdova, de Còrsega, de Múrcia, de Jaén, dels Algarbes, d'Algesires, de Gibraltar, de les Illes Canàries i també de les Índies Orientals, de les Illes de Terra Ferma de l'Oceà, arxiduc d'Àustria, duc de Borgonya, de Brabància, de Milà, d'Atenes i Neopàtria, comte d'Habsburg, de Flandes, del Tirol, de Barcelona, del Rosselló i la Cerdanya,

marquès d'Oristany, comte de Gossard. Admirable i singular és la lloança, amb la qual la munificència dels prínceps s'ha de complir llargament sobre els seus vassalls i es manifesta davant de tothom venerable i lloable, i els qui estan abillats amb premis i omplerts d'honors inviten fàcilment els altres a ser servidors, tant per atreure la voluntat dels vassalls, com la dels prínceps amb l'admirable provisió d'obsequis davant de tothom. Per això, ponderant com un fidel i estimat nostre JOSEPH ALINYÀ I DESLLOR, del qual es diu que són el castell i terme de Flix, amb gran afecte i estimació, en el nostre Principat de Catalunya; obsequis, raonablement donats i oferts a tu i als teus fills, tant els nascuts com els que puguin venir d'ells, hem decretat donar-los i condecorar-los amb la faixa militar. Per això, amb les nostres Règies Cartes donades en la Reial Cancelleria d'Aragó, de la població de Madrid, expedides el proppassat divuit de novembre de mil sis-cents cinquanta-cinc, encarregarem al noble, magní-

fic i estimat conseller nostre, Don Gabriel de Llupià, cavaller de l'Orde i milícia de Sant Jaume d'Espanya, vicegerent del nostre Governador General en dit Principat de Catalunya, perquè et cenyís i decorés a tu, dit JOSEPH ALINYÀ I DESLLOR, en nom i en lloc nostre, de la faixa militar, que certament Don Gabriel de Llupià, en virtut de la nostra Comissió Règia, t'armà cavaller, et cenyí amb el cinturó militar (com) ens consta en el document rebut i testificat a Barcelona el dia vint-i-nou del corrent gener de l'any subscrit per Mateu Prous, notari públic. I pel que et pertoca a tu, Joseph Alinyà i Desllor, fou suplicat humilment a la vostra Majestat que es digni expedir el Privilegi oportú de la nostra gràcia i concessió. Nos, ja que des d'ara, tenint plena informació i anunciant-li que ha estat rebuda benignament.

D'acord amb el present, amb ple coneixement i amb la règia autoritat, deliberament i consultades totes i cadascuna de les coses, Don Gabriel de Llupià, en virtut de la susdita comissió règia, lloem, aprovem, ratifiquem i confirmem les coses gestionades i fetes, i en tot el que faci falta, ho concedim i oferim. Decidint que tu, dit JOSEPH ALINYÀ I DESLLOR, els teus fill i els teus descendents, tant ja nats com els qui naixeran del sexe masculí, en endavant sigueu nomenats i titulats cavallers, ornats amb la fitxa militar. També que pugueu portar espasa, esperons i altres guarniments eqüestres, o pertanyents i corresponents a la dignitat militar. També, que tingueu i pugueu fruit de tots aquells privilegis, llibertats, immunitat, excepcions, dignitats, autoritats, honors francs i preeminències que

tua armorum insignia prout in presenti Privilegio arruuntur concedimus et elargimur. Videbit scutum quatum in

quatuor equales partes scutum quarum prima superior dextera aliam extrinsecam ostendit sinistra vero superior

en frueixen els altres cavallers, els seus fills i descendents en línia masculina, del dret, constitucions, ús foral i qualsevol costum dels nostres regnes i dominis, i sobretot del nostre Principat de Catalunya i dels comtats del Rosselló i la Cerdanya i altres llocs on usin, frueixin i puguin i tinguin dret a gaudir, i en tots els actes i assumptes a tocar, siguin nomenats i titulats cavallers i fer totes i cadascuna de les coses que poden i deuen fer els cavallers, decorats amb la banda militar. I perquè apareguin més clarament les insígnies de les teves armes, ho concedim i oferim segons consten en el present Privilegi. És a dir, l'escut ovalat, partit en quatre sectors iguals dels quals en el primer superior de la dreta hi aparegui *una ala estesa*; en l'esquerre superior, *un sol que difon els seus raigs* i apareix en un fons blau; en la dreta inferior, apareixen *tres arbres verds* i, per fi, a l'esquerra inferior *una banda platejada i tres blaves*. I en la part superior d'aquest escut, un marc de ferro acabat amb plomes i llaços de diversos colors, com es veuen afeigits i artístics en el present Privilegi.

Les quals armes i ensenyes tu, els teus fills i la teva posteritat en línia masculina ho puguin utilitzar i en les exhibicions bèl·liques i certàmens pugueu i tingueu dret de

portar armes, anells i segells, aules, cases, vasos i altres utensilis i en tots els actes i pintures i edificis, lliurement, sense cap impediment. Per això a Don Joan d'Àustria, fill nostre i lloctinent i capità general nostre en el Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, també els il·lustres, egregis respectables, venerables nobles, magnífics i estimats consellers i tots els altres fidels nostres, lloctinents cicereials i els nostres capitans generals, canceller, vicecanceller que regenten les cancelleries, als coctors de les nostres Reials Audiències, l'ofici de la nostra Governació General, els ferents del nostre Governador General de Justícia d'Aragó i els seus lloctinents, mestres Racionals, batlles generals procuradors del Rei, vicaris, batlles, sotsvicaris, sotsbatlles, justícies, jurats, consellers, cònsols, paers i procuradors i, finalment, tots i cadascun dels nostres oficials i súbdits nostres que tinguin qualsevol dignitat, grau i condició, presents i futurs, i els lloctinents dels dits oficials.

També des d'ara a l'Il·lustre duc, als il·lustres ducs i marquesos, comtes, vescomtes, barons, nobles, cavallers i a tots els nostres súbdits, presents i venidors, dels regnes i dominis de la Corona d'Aragó,

Full informatiu de la Vila de Tarroja

Consell de Redacció: *Josefina Carulla, Josep Coma, Josep Condal, Narcís Saladrígues i Mercè Torra.*

Col·laboradors: *Jeroni Artigas, Josep M. Llobet, Ramon Castellà, Jaume Secanell, Alba Vallés, Núria Verdés i Ramon M. Verdés.*

Correcció: *Servei Comarcal de Català del Consell Comarcal de la Segarra*

<http://www.terrarubra.net>

c/e: revista@terrarubra.net

Els articles publicats reflecteixen únicament l'opinió de qui el signa.

Núm. de compte per als subscriptors: 2013 0315 22 0200665270

Edita: «**Comissió d'Estudis Tarrogencs**»

C/ de l'Església, 1 - Tel. / Fax 973 52 00 65 - 25211 TARROJA

Muntatge i impressió:

Saladrígues, S.L. - Ctra. de Preixana, s/n - 25250 BELLPUIG

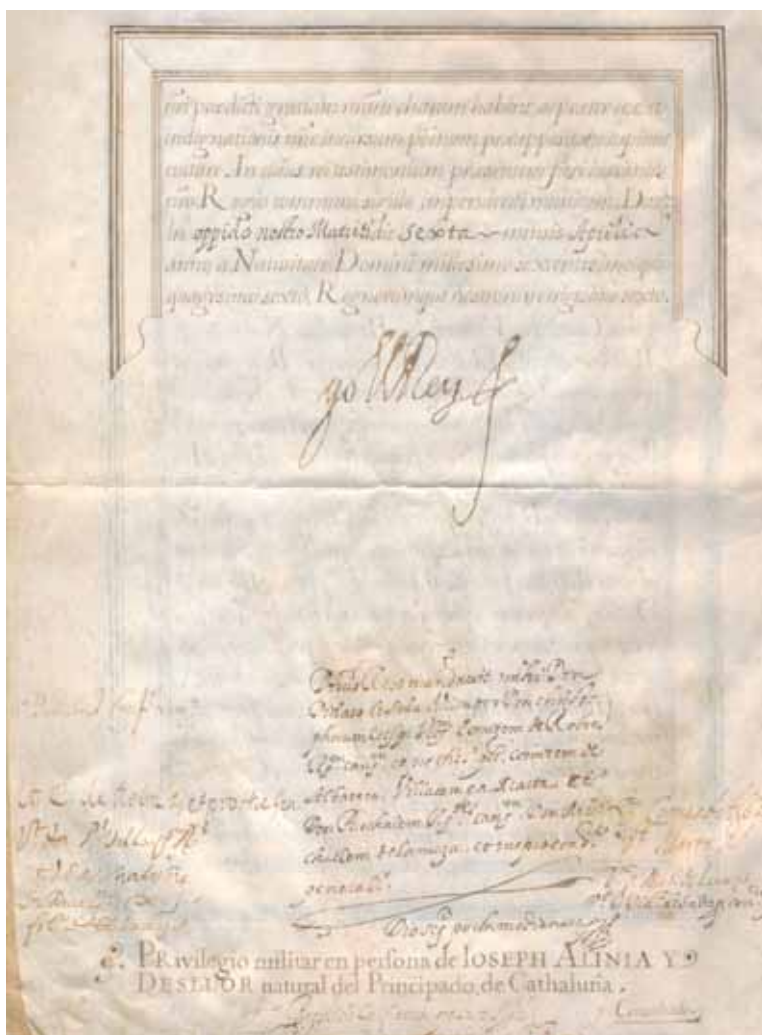
Dip. Legal: L-2107 - 1990

dient i manant a presents i venidors, podent incórrer a la pena de la nostra indignació i ira, i a la pena de dos mil florins d'or, bons, que hauran de passar als eraris reials. En tant que estiguin obligats ells i els altres i fent que tu, dit Joseph Alinyà i Desllor i els

per part del meu fill. Que procurin anar endavant segons el que és acostumat.

En aquest assumpte hem disposat que el testimoni present utilitzi el segell normal del Rei.

teus fills d'un i altre sexe, nats o que puguin néixer, per línia masculina; que siguin tinguts i honorats i frueixin de tots els privilegis, llibertats, immunitats i altres susdits, que puguin gaudir-ne, sense que s'intenti cap raonament contrari, de l'estil que sigui,

Fet en la nostra població de Madrid el dia sis d'abril de l'any de la Nativitat del senyor, mol sis-cents cinquanta-sis. Any trentasisè dels nostres regnats.

Jo, el rei

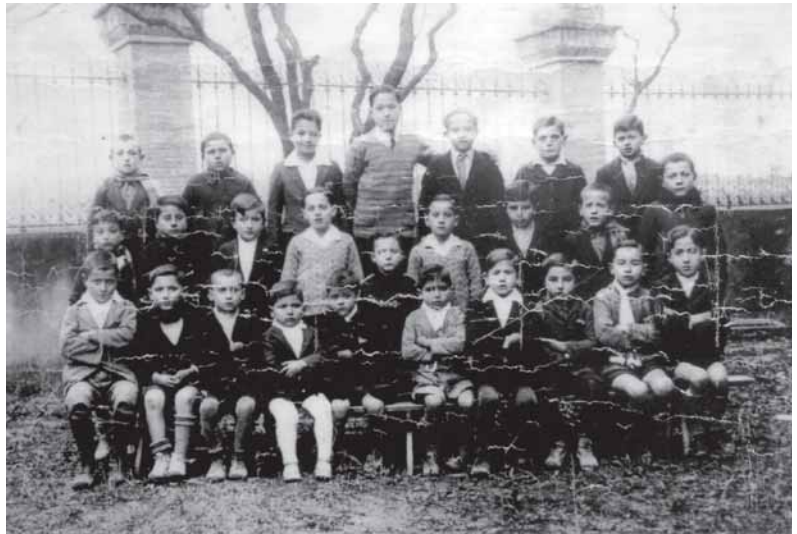
1.- Terra Rubra núm 38

FELICITATS, MOLTES FELICITATS!

Alumnes de l'escola de nens de Tarroja, l'any 1934.

No sabem per què el mestre és absent, segurament es va dedicar a col·locar i ordenar els alumnes. Mentre posava ordre, el fotògraf, que se sentia pressionat per la tensió que provoca una imatge perfectament emmarcada, disparà sense adonar-se que hi mancava el líder del grup, Sr. Càndid Brià i Botan.

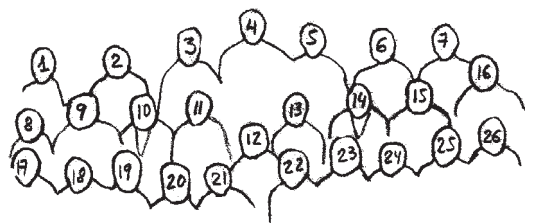
La fotografia és feta davant la tanca o lleixa del pati de cal Camps, al costat mateix de l'escola.

Els nens, perfectament alineats a la fotografia, pertanyen tots a les cases de la vila, que per dificultats en recordar els seus noms i cognoms de pila els situarem a cadascun d'ells pel nom de casa seva.

Agraïm la col·laboració de Ramona Biosca i Jaume Llenes, el quals ens han ajudat a situar tots els vaillets de Tarroja de fa més de setanta anys.

- 1- de cal LLenes
- 2- de cal Sileto
- 3- de cal Tato
- 4- fill gran del metge Salagray
- 5- de cal Farré de ferrar
- 6- de cal Cisteller
- 7- de ca la Carme
- 8- de cal Roca
- 9- de cal Marxant del Flaret
- 10- de cal Fuster la Plaça

- 11- fill mitjà del metge Salagray
- 12- fill del mestre
- 13- fill petit del metge Salagray
- 14- de cal Tigre
- 15- de cal Llenes
- 16- de cal Rei
- 17- de cal Hermano
- 18- de cal Florentina
- 19- de cal Peret
- 20- de cal Manaut
- 21- de cal mitger del Biosca
- 22- de cal Teuler
- 23- de cal Franquesa
- 24- de cal Gaspara
- 25- petit de cal Aleix
- 26- de cal Pau

UNA ORQUESTRA DELS VELLS TEMPS

Vells temps, vells temps! Quins són els vells temps? Doncs per a mi són els d'una seixantena d'anys enrere dels quals guardo, juntament amb oblitats imperdonables, un record bastant clar.

I l'orquestra que li toca el torn avui no és altra que la de *Joaquín Soms i sus Muchachos*; així, en castellà, ja que no podia ser d'altra manera en aquells que D. Francisco Franco Bahamonte –no pas Vagabundo com va dir un pobre recluta a la classe de teòrica- no estava de gaires punyetes.

Era una orquestra la mar de bona la qual, amb el seu director assegut al piano, llogat expressament a cal Rosell de Cervera, desgranava les melodies més modernes amb un art i una empena que tapava les possibles errades que feien aquella jovenalla, els Muchachos, que l'acompanyaven. És que es tractava d'un direc-

tor singular. Quan la guerra va formar i dirigir la Banda Oficial de la 33 divisió que operava en el Centre, allí va compondre una sardana que va intitular "Catalans a l'Alcàrria". Va tenir tan èxit que ben prompte fou l'himne de tots els catalans que lluitaven al front del Centre.

Breu és la història d'aquest món. Com que va ser dels que van perdre la contesa, aquell títol en català li va costar un any de presó i encara sort. En sortir de la garjola va tornar a començar de zero amb una orquestra de jovenalla que, amb ell al davant, rutllava igual o millor que qualsevol de les que corrien per aquells temps a les festes majors de poble.

A Tarroja la van llogar. Dic *van* perquè jo llavors era un mocós que ni somiar de participar en les decisions del jovent; però resulta que nosaltres vivíem a cal Capell i, ni que tan sols

disposéssim d'una part de la casa, teníem espai de sobra per a nosaltres i el que s'escaigués.

I això que hi té a veure? Direu.

Els grans prou que us en recordeu. Només teníem una orquestra pels dos dies de Festa Major o del Roser i, si les menjades les feien en dife-

rents cases del poble, l'assumpte del dormir venia més costa amunt i, és aquí on entra l'espai de sobra que teníem a cal Capell. A dalt, sota les golfes hi havia, suposo que encara hi és, una habitació enorme amb la seva corresponent alcovia i a continuació un espai tan gran que hi cabien cinc matalassos de matrimoni, estesos a terra, un al costat de l'altre. Encara hi teníem una calaixera i un tocadoret i, quan es tractava d'acomodar-hi els músics, la mare hi posava un o dos palanganers amb els seus corresponents gerros i una galleda plena d'aigua. Aquest era el *quarto dels músics* que, quan el tenia preparat, la mare ensenyava al majoral o als encarregats de la festa i aquests, a la falta de res més, hi donaven el vistiplau. Certament que hi havia alguns músics que es queixaven d'haver de dormir a terra, ni que fos damunt d'un bon matalàs de llana com Déu mana i no pas de crin o, pitjor, de panotxes de blat de moro. D'altres es queixaven de la manca d'aigua corrent; però aquest no va ser el cas de l'orquestra *Joaquim Soms i sus Muchachos* que quan van veure aquella mena de quarter van estar més contents que unes castanyoles. Només us diré que van haver de sortejar a veure qui hauria de dormir al llit de l'alcova. (El director ja havia sortit voluntari).

Amb aquesta orquestra sí que la mare no va tenir cap queixa. Certament que quan es van llevar va començar una guerra de coixins i, a mig vestir van començar a seguir la casa –no pas la dels amos– des de les golfes –deso (amagatall) inclòs– fins als estables i cellers. El que els va encantar, a qui no?, fou l'eixida i quan van veure aquell pou van adoptar-lo per fer-li les ablucions

amb galledes i més galledes d'aigua. Quin aldarull!! El senyor Joaquim, després de comprovar que a nosaltres no ens molestava tot aquell mullader –era l'agost i feia una calor de mil dimonis– va deixar que els seus *Muchachos* s'ho passessin en gran.

Recordo, segons van comentar, que a les cases que els van tenir a menjar, aquesta mateixa jovenalla es van comportar ben educats, potser els dos o tres que acostumaven a tenir a cal Xelis, se'ls va encomanar una mica d'alegria de festa grossa que regnava en aquella casa.

Tot bé? I tant! Només una petita fallada. A l'hora de començar el ball de tarda del segon dia resulta que el Sr. Joaquim no es veia ni en el cel ni en terra i els pobres *Muchachos* van començar sols i no pas amb l'empenta i el mestratge de la vetlla. Encara sort que al segon o tercer ball ja va comparèixer i tot es va arreglar.

I on era el director? Doncs la mare, quan va tenir la feina de casa feta, va tancar les portes i, com tothom, va acudir a la plaça –la sala de ball s'havia ensorrat quan la nevada del 44– a veure el ball.

El director, que havia anat a descansar, va quedar tancat a casa i va haver de demanar auxili, de la finestra estant, a la primera persona que va passar per baix al carrer.

Ja ho veieu, records. Potser no són més que una humil manera de donar gràcies al Sr. Joaquim Soms qui, l'any passat als seus noranta-un anys, va compondre una sardana dedicada a la nostra terra que porta per títol “records de Lleida”.

JOSEP COMA

Hostal
Jaumet
Fundat el 1890
TORÀ

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel./Fax 973 47 30 77
25750 TORÀ (Lleida)
www.svt.es/caljaumet
e-mail: caljaumet@svt.es

Tel. 973 53 16 73 - Part. 973 53 16 06 - Av. Mil·lenari, 38 - 25200 CERVERA